

si perdidit, recuperare bona fide in exercitu et comitatu adjuvabo. Insuper pacem domini imperatoris Friderici, et filii eius regis Henrici, et suae partis factam cum societate Lombardiae, et eius societatis, sicut scriptum est inde, sine fraude intra quindecim dies post jurata bono intellectu, et sigillo imperatoris sigillata observabo bona fide, et sine fraude, et hoc jurare faciam omnes masculos mecum habitantes a decimosexto anno supra usque ad septuagesimum, intra quindecim dies postquam juratum habuero: exceptis servis: et qui per me jurare noluerint, intra tertiam diem imperatori, vel regi, vel suis nuntiis manifestabo per breve. Millesimo centesimo octogesimo tertio, indictione prima. Ego juro omnibus civitatibus societatis Lombardiae, Marchiae, et Romaniae, et locis, et domino Opizoni marchioni Malaspinæ, et omnibus personis praedictae societatis, concessionem et permissionem atque pacta, sicut in scripto pacis inter nuntios domini imperatoris, et rectores et nuntios civitatum societatis Lombardiae facto continetur, firmas tenere: nec ero in consilio vel facto ubi aliquid praedictorum minuatur alicui de societate: et si qua persona, aut civitas, vel locus alicui civitati, vel loco, aut personae praedictae societatis, aut jam dicto marchioni auferre, vel deminuerere voluerit, eos vel eas manutenere, et defendere bona fide sine fraude contra omnes adjuvabo: et omnia praecipua quae rectores concorditer omnes, vel major pars mihi fecerint sine fraude observabo: et omnia supradicta, attendam a kalendis Majis usque ad triginta annos: et in capite uniuscujusque quinquennii, scilicet si per majorem partem rectorum requisitus fuero, renovabo: et hoc totum sine fraude jurare omnes homines meae civitatis a decimo octavo anno usque ad septuagesimum faciam, et haec omnia faciam jurare consules vel potestates meae civitatis, et creden-

tias usque ad illum terminum, qui mihi constitutus fuerit per rectores Lombardiae et Marchiae, et Romaniae, in hoc eloquio.

DIE Lunae undecimo kalendas Januarii in Placentia, in ecclesia sanctae Brigidae, in praesentia Mirabelli, Gulielmi, Garonii notarii, ibique in eorum praesentia rectores Lombardiae, Marchiae, et Romaniae fecerunt praedictum sacramentum: nomina quorum sunt haec: De Brixia, Aldericus de Salla. De Verona, Vozo judex. De Bononia, Prendeparte potestas. De Padua, Bazotus. De Novaria, Rogerius Marcellinus potestas. De Tervino, Oldericus de Montelio. De Mantua, Gulielmus de Azo. De Placentia, Bonizo judex. De Pergamo, Albertus de Ossa potestas. De plebe de Granatina, Petrus Collus judex. De Faventia, Gulielmus Butinus potestas. De Mediolano, Petrus vicecomes.

Haec sunt nomina eorum qui juraverunt, ut superius legitur, ut dicti rectores juraverunt, eo excepto, quod non fuerant districti facere jurare homines suae civitatis. De Brixia, Desiderius judex, Martinus de Potanalupis, Pax Confalonarius. De Padua, Ganiphus Achalaone. De Verona, cancellarius Grescenonum, et Vivianus advocatorum. De Tervisio, Travius de Gualperto. De Pergamo, Lanfrancus. De Monancho, Oprandus judex, Joannes de Petengo. De Novaria, Fridericus de Bon, Michael Capra. De Mutina, Rolandus de Baimonte. De Garino, Bunalellus de Garbonsibus. De plebe de Granatoria, Gregorius consul ita juravit, suus rector. De Faventia, Anteus judex: anno a Nativitate Domini millesimo centesimo octuagesimo, indictione prima: et postea sequenti die Martis 12 kal. Januarii Armanus de Parma rector idem sacramentum fecit, ut pridem rectores: et Albertus de Theobaldo similiter.

FINIS.

LEGES XII TABULARUM.

TABULA PRIMA.

si in ius vocat, ito; ni it, testamino: igitur em capito.
 Si caluitur pedemue struit: manum endoiacito.
 Si morbus acuitasue vitium escit, qui in ius vocabit, iumentum dato; si nolet, arceram ne sternito.
 Rem vbi pagunt, orato. Ni pagunt, in comitio aut in foro ante meridiem caussam conicito, quom perorant ambo praesentes. Post meridiem praesenti silitem addicito. Sol occasus suprema tempestas esto.
 Assiduo vindex assiduus esto; proletario quoi quis volet vindex esto.

TABULA SECUNDA.

... Si quid horum fuit vnum iudici arbitroue reoue, eo die difensus esto.
 Cui testimonium defuerit, is tertius diebus ob portum obuagulatam ito.
 Sei nox furtum factum escit, sei im occisit, ioure caisus esto.
 Si adorat furto, quod nec manifestum escit, duplione decidito.

TABULA TERTIA.

Aeris confessi rebusque iure iudicatis triginta dies iusti sunt. Post deinde manus injectio esto, in ius ducito. Ni iudicatum facit, aut quis endo em iure vindicit, secum ducito, vincito aut neruo aut compedibus quindecim pondo ne minore, aut si volet maiore, vincito. Si volet, suo vivito. Ni suo vivit, qui em vinctum habebit, libras farris endo dies dato. Si volet, plus dato.
 Tertius nundinis partis secanto. Si plus minusue secuere, se fraude esto.
 Adversus hostem aeterna auctoritas.

TABULA QUARTA.

Si pater filium ter venum duit, filius a patre liber esto.

TABULA QUINTA.

Uti legassit super pecunia tutelaue suae rei, ita ius esto.
 Si intestato moritur, cui suus heres nec sit, adgnatus proximus familiam habeto.
 Si adgnatus nec sit, gentiles familiam heredes habeant.
 Si furiosus esse incipit, adgnatorum gentiliumque in eo pecuniaque eius potestas esto.

TABULA SEXTA.

Quom nexum faciet mancipiumque, vti lingua nuncupasset, ita ius esto.
 Vsus auctoritas fundi biennium, ceterarum rerum annus.
 Tignum iunctum aedibus vineaeque et concapes ne soluito.

TABULA SEPTIMA.

Si iniuriam faxit alteri, viginti quinque aeris poenae sunt.
 Si quis occentasset, siue carmen condidisset, quod infamiam faceret flagitiumue alteri, capital esto.
 Si membrum rupit, ni cum eo pacit, talio esto.
 Qui se sieri testarier, libripensue fuerit, ni testimonium fariatur, improbus intestabilisque esto.
 Patronus si clienti fraudem fecerit, sacer esto.

TABULA OCTAVA.

Nihil superest.

TABULA NONA.

Priuelegia ne inroganto.
 De capite ciuis, nisi per maximum comitatum, ne ferunto.

TABULA DECIMA.

Hominem mortuum in vrbe ne sepelito, neue vrito.
 Hoc plus ne facito. Rogum ascia ne polito.
 Mulieres genas ne radunto, neue lessum funeris ergo habento.
 Homini mortuo ne ossa legito, quo post funus faciat.
 Qui coronam parit ipse, pecuniaue eius, virtutis ergo duitor ei.
 Neue aurum addito.
 Quoi auro dentes vincti escunt, ast im cum illo sepelire vrecue se fraude esto.

TABULA UNDECIMA.

Nihil superest.

TABULA DUODECIMA.

Si vindiciam falsam tulit, rei siue stlitis Praetor arbitros tres dato, eorum arbitrio fructus duplione damnum decidito.

FINIS.

